

udělených exemplářů za vlády jednotlivých panovníků jsou poměrně malé a v období od roku 1430 do roku 1763 se pohybovaly od 15 do 143. V období let 1765–1789 bylo uděleno Josefem II. 44 dekorací, roku 1791 Leopoldem II. 17, v období let 1792–1830 Františkem I. 79, v letech 1836–1847 26 Ferdinandem I. Císař František Josef I. udělil největší počet řádů, a to v období let 1849–1916 celkem 254 kusů. V období panování císaře FJ I. bylo pro diplom řádu pouzdro na pečeť kovové, za Karla I. bylo pouzdro dřevěné, tak jak to bylo v 18. století. Císař Karel I. v roce 1916 udělil jen 25 řádů a princ Otto od roku 1923 do roku 1961 celkem 60. Celkový počet udělených řádů Zlatého rouna od roku 1431 do roku 1961 je dle jedno-

ho pramene 1278 exemplářů. Do současné doby se pravděpodobně pohybuje kolem čísla 1300.

Historie španělské větve Zlatého rouna by vyžadovala další obšírnější pojednání. Pro orientaci lze jen uvést, že rozdíl v provedení španělského řádu Zlatého rouna oproti rakouskému je hlavně v tom, že u španělského provedení chybí řádové heslo: PRETIUM LABORUM NON VILE.

Kromě toho střední část klenotu nemá křesací kámen pokrytý bílými jiskrami, ale je zde nahrazen broušeným drahokamem (nejčastěji akvamarinem). Ostatní je velmi podobné.

V každém případě, ať již jde o provedení habsburského či španělského řádu Zlatého rouna, jde

vždy o velmi vzácnou dekoraci, která bývá ozdobou faleristické sbírky. Ovšem získání řádu nebývá snadnou a levnou záležitostí.

Posláním předcházejících řádků byla spíše informace, než historické pojednání o řádu. Proto je zcela možné, že mohla být uvedena i jistá nepřesnost v některém datu. Vždyť i takový odborník v oboru faleristiky, jakým byl František Lobkowitz a je Václav Měříčka, se neshodují v některých datech ve vztahu k řádu. František Lobkowitz uváděl ve svých pracích založení řádu dne 10. 1. 1430 a 22. 11. 1431 dnem konání řádové kapituly, Václav Měříčka uvádí založení řádu dne 10. 1. 1429 a 27. 11. 1430 dnem konání druhé řádové kapituly.

Čestmír Franěk

PŘEHLED SÉRIOVÁNÍ A ČÍSLOVÁNÍ ČESKOSLOVENSKÝCH BANKOVEK „HLUBOTISKOVÝCH EMISÍ“ 1958-1992

Nedávno jsme informovali¹ o tisku československých bankovek po 100 Kčs vzoru 1961 se sériovým písmenem D v moskevské státní tiskárně Goznak. Součástí informace byl také přehled použitého sériování a číslování (dále jen „číslování“) v jednotlivých letech výroby a některých technických náležitostech (počet cedulí na archu, technika tisku, umístění vodoznakové výztuže). Tento přehled nyní rozšiřujeme na všechny československé bankovky (nikoliv státovky) „hlubotiskových emisí“, tedy všechny bankovky vyráběné po roce 1958 kromě bankovek vzoru 1953. Do přehledu zařazujeme pro úplnost a zajímavost nejen číslování použité, ale také Státní bankou československou Státní tiskárně cenin přidělené, ale z jakéhokoliv důvodu nepoužité, stejně jako číslování plánované, ale z různých důvodů nepřidělené.

Pro úplnost zařazujeme do přehledu také plánovanou, ale již nerealizovanou 500 Kčs vzoru 1990 a 1.000 Kčs vzoru 1985 s natištěným kolkem. Na rozdíl od bankovek s nalepenými kolkem, nahodile vyjmutými z peněžního oběhu a zásob Státní banky československé resp. České národní banky, byly tištěné kolky aplikovány na bankovky přesně definovaných sérií a čísel. De iure se však jedná o bankovku České republiky a do přehledu bankovek československých tak vlastně nepatří.

U 10 Kčs vzoru 1960 a 25 Kčs vzoru 1958 a 1961 je poněkud matoucí dojem, že mokřým hlubotiskem byl tištěn větší počet cedulí na tiskovém archu, než suchým hlubotiskem. Přitom je obecně známo, že suchý hlubotisk způsobuje menší deformaci papíru a tak umožňuje tisk většího počtu cedulí na archu. Vyšší produktivita

výroba byla také jedním z důvodů, proč většina světových ceninových tiskáren přecházela na přelomu 50. a 60. let z mokrého na suchý hlubotisk. Vysvětlení spočívá pravděpodobně v tom, že se údaj o čtyřiceti cedulích na archu vztahuje k podtlakovým operacím provedeným tiskem s plochy. Po nich byly archy zřejmě rozřezány na archy menší (např. po 10 cedulích) a teprve na ně aplikován hlubotisk. Stejným způsobem byla tištěna např. nevydaná 100 Kčs vzoru 1951 („Anna Proletářka“) a snad i jiná československá papírová platidla.

Při zpracování problematiky číslování jsme vycházeli ze záznamů zkušebny platidel Státní banky československé, jejíž pověřeni pracovníci vedli tuto agendu a přidělovali příslušná sériová písmena výrobcí bankovek, tedy (kromě 100 Kčs vzoru 1961 sériového písmene D) Státní tiskárně cenin v Praze. Realizované rozpětí čísel pak vychází ze zpětných hlášení výrobce Státní bance československé.

I když byla evidence vedena velmi úzkostlivě, problematika je složitá a záznamy nebylo možné z objektivních důvodů ověřit na větším vzorku někdejší výroby ani z jiných pramenů, neboť byly dlouho předmětem utajení (zrušeno až 22. 10. 1998). Proto nelze vyloučit chyby a nepřesnosti v důsledku chybného záznamu tehdejšími pověřenými pracovníky nebo nesprávnou interpretaci dnešním zpracovatelem. Tento přehled proto považujeme za příspěvek do diskuse a nebráníme se ani určité korekci obsažených údajů na základě poznatků z badatelské praxe.

Jaroslav Moravec

10 Kčs vzor 1960						
Sériové písmeno	Počet cedulí na archu	Sériová čísla (etapa)	Rok výroby	Použitá čísla	Technika tisku	Vodoznaková výztuž
„starý“ systém neviditelného sériování a číslování ²						
H	40	01-40	1961	000001-443500	mokřý hlubotisk	na lici
H	40	01-40	1962	443501-999999	mokřý hlubotisk	na lici
H	40	41-80	1962	000001-704500	mokřý hlubotisk	na lici
H	40	41-80	1963	704501-999999	mokřý hlubotisk	na lici
F	40	01-40	1964	000001-463200	mokřý hlubotisk	na lici
F	40	01-40	1965	463201-500000	mokřý hlubotisk	na lici
F	40	01-40	1965	500001-555000	mokřý hlubotisk	na rubu ³
F	40	01-40	1965	555001-999999	mokřý hlubotisk	na lici
F	40	41-80	1965	000001-464000	mokřý hlubotisk	na lici
F	40	41-80	1966	464001-707250	mokřý hlubotisk	na lici
L	32	01-32	1966	000001-214300	suchý hlubotisk ⁴	na rubu
L	32	01-32	1967	214301-674500	suchý hlubotisk	na rubu
L	32	01-32	1968	674501-999999	suchý hlubotisk	na rubu
L	32	33-64	1968	000001-555330	suchý hlubotisk	na rubu
L	32	33-64	1969	555331-999999	suchý hlubotisk	na rubu
L	32	65-96	1969	000001-999999	suchý hlubotisk	na rubu
„nový“ systém neviditelného sériování a číslování ²						
M	32	01-32	1969	000001-208500	suchý hlubotisk	na rubu
M	32	01-32	1970	208501-999999	suchý hlubotisk	na rubu
M	32	33-64	1970	000001-740900	suchý hlubotisk	na rubu
M	32	33-64	1971	740901-999999	suchý hlubotisk	na rubu
M	32	65-96	1971	000001-078300	suchý hlubotisk	na rubu
M	32	65-96	1972	078301-999999	suchý hlubotisk	na rubu
J	32	01-32	1972	000001-092450	suchý hlubotisk	na rubu

J	32	01-32	1973	092451-999999	suchý hlubotisk	na rubu
J	32	33-64	1973	000001-271200	suchý hlubotisk	na rubu
J	32	33-64	1974	271201-999999	suchý hlubotisk	na rubu
J	32	65-96	1974	000001-449750	suchý hlubotisk	na rubu
J	32	65-96	1975	449751-999999	suchý hlubotisk	na rubu
X	32	01-32	1975	000001-668000	suchý hlubotisk	na rubu
X	32	01-32	1976	668001-999999	suchý hlubotisk	na rubu
X	32	33-64	1976	000001-760500	suchý hlubotisk	na rubu
X	32	33-64	1977	760501-999999	suchý hlubotisk	na rubu
X	32	65-96	1977	000001-739800	suchý hlubotisk	na rubu
X	32	65-96	1978	739801-999999	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	01-32	1978	000001-252500	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	01-32	1980	252501-999999	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	33-64	1980	000001-248710	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	33-64	1981	248711-999999	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	65-96	1981	000001-081710	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	65-96	1982	081711-581890	suchý hlubotisk	na rubu
S	32	65-96	1983	581891-999999	suchý hlubotisk	na rubu
E	32	01-32	1983	000001-583740	suchý hlubotisk	na rubu
E	32	01-32	1984	583741-999999	suchý hlubotisk	na rubu
E	32	33-64	1984	000001-646490	suchý hlubotisk	na rubu

Q plánováno po sériovém písmenu E, nepoužito

K plánováno po sériovém písmenu Q, nepoužito

A plánováno po sériovém písmenu K, nepoužito

C plánováno po sériovém písmenu A, nepoužito

1) Moravec, J.: 100 Kčs vzoru 1961 z tiskárny Goznak v Moskvě, Merkur Revue 6/2000, Brno 2000, s.19-21.

2) Vysvětlení k pojmům „starý“ a „nový“ systém neviditelného sériování a číslování tamtéž.